

Sundhedsministeriet

Enhed: SUNDJUR
Sagsbeh.: DEPLMML
Koordineret med:
Sagsnr.: 2108921
Dok. nr.: 1742515
Dato: 17-08-2021

TALEPAPIR

Det talte ord gælder
[Sundhedsudvalget den 19. august 2021 kl. 15-16]

Samrådsspørgsmål CV

”Hvad er ministerens holdning til en eventuel ændring af 5-årsfristen for klager over autoriserede sundhedspersoner, således at fristen udelukkende løber fra det tidspunkt, hvor patienten bliver bekendt med en potentielt fejlbehandling? Den eksisterende lovgivning indebærer som bekendt, at ansvaret kan være forældet, før patienten konstaterer fejlen. Der henvises til ministerens svar på SUU alm. del -spørgsmål 894.”

[Indledning]

Samrådsspørgsmålet handler om tidspunktet for beregning af den 5-årige forældelsesfrist, som gælder i klagesager over autoriserede sundhedspersoner inden for patientklagesystemet.

Lad mig starte med at slå fast – fuldstændig enig - det er en vigtig del af patienternes retsstilling. Det er dog også nødvendigt at tage højde for sundhedspersoners retssikkerhed. Det er de rammer, vi opererer inden for her. Det vil jeg komme ind på senere.

I mit svar på spørgsmål nr. 894 tilkendegav jeg, at jeg er indstillet på at undersøge behovet for, om fristen på 5 år skal suppleres. Det vil jeg godt gentage her på det her samråd også.

Jeg vil gerne se på det, fordi forældelsesfrister jo kan virke hårde. Derefter skal vi selvfølgelig sikre os, at vi har den rette balance i de regler, der gælder.

Men jeg vil også gerne sige, at for mig er det for tidligt at drage en konklusion. Jeg har ikke selv på nuværende tidspunkt taget endelig stilling. Men når departementet er færdig med sin undersøgelse, så vil vi lægge det op til partierne, og så kan hvert parti tage stilling. Og så kan vi mødes om dette, og se om der er behov for ændringer – og i givet fald, om vi kan blive enige om disse. Og det ser jeg selvfølgelig frem til. Før man kan tage stilling, så mener jeg, at der er en række forhold, som skal undersøges sagligt og nærmere forinden. Det er hensyn som taler for – helt tydeligt, helt enig. Men der er også hensyn som taler imod. Og det må man objektivt set sige. Der er jo en grund til at de har været som de var i årene op til nu i hvert fald. Og vi skal vurdere, om vi skal supplere reglerne med noget.

[Generelt om forældelsesfrister i klagesager over autoriserede sundhedspersoner]

Inden jeg kommer ind på de nærmere overvejelser, vil jeg først kort opridse reglerne om klageadgang over konkrete sundhedspersoner og derefter forældelsesfristerne.

Klager over konkrete sundhedspersoners sundhedsfaglige virksomhed skal indgives til Sundhedsvæsenets Disciplinærnævn. Klager over selve sundhedsvæsenet – behandlingsforløb – indgives derimod til Styrelsen for Patientklager. Disciplinærnævnet træffer afgørelse om, hvorvidt sundhedspersonen har handlet i overensstemmelse med de gældende faglige normer. Nævnet kan enten udtale kritik eller ikke-kritik af sundhedspersonen.

Der gælder to typer af forældelsesfrister – det vil sige frister for, hvornår man senest kan indgive en klage: Én på 2 år og én på 5 år.

Den 2-årige klagefrist løber fra det tidspunkt, hvor klageren fik eller burde have fået kendskab til det forhold, der klages over. Det er den frist, man kalder den relative forældelsesfrist.

Den 5-årige forældelsesfrist, løber fra behandlingstidspunktet. Det kalder man den absolutte forældelsesfrist. Det er denne frist, som samrådsspørgsmålet handler om.

Fristen betyder, at en patient ikke kan klage over en behandling, som er mere end 5 år gammel, selvom patienten først får kendskab til det forhold, der klages over, efter udløbet af 5-års fristen. Det er vel det, som den konkrete sag, også illustrerer, som jeg forstår den ud fra medierne.

Der er som nævnt til at starte med flere forhold, der gør sig gældende, der skal undersøges og afvejes. Og som både kan tale for og imod, at man skal ændrer eller justerer på reglerne.

[Hensynet til patienters retsstilling]

For det første er der hensynet til patienters retsstilling.

Her spiller muligheden for at klage en central rolle. Den skal sikre, at man kan klage, hvis man mener, at man har fået en mangelfuld eller ikke korrekt behandling.

Forældelsesfristerne, som vi har dem i dag, har en helt åbenlys betydning for klagemulighederne. For som jeg forklarede tidligere, så vil reglerne være til hinder for, at der kan klages over forhold, som ligger mere end 5 år tilbage i tiden. Også selvom patienten først bliver klar over fejl efter 5 år.

Der kan eksempelvis være tilfælde, hvor det er helt åbenlyst, at en patient ikke har haft mulighed for at kunne opdage en sygdom som følge af en fejl, og dermed kunne benytte muligheden for at klage over denne inden udløbet af 5-årsfristen. Det kan der være. Dermed kan der være risiko for, at nogle patienter bliver afskåret fra at klage.

Dette forhold er jo helt entydigt, og kan derfor tale for, at reglerne skal suppleres med noget, som giver mulighed for det.

[Hensynet til den autoriserede sundhedsperson]

For det andet er der hensynet til retssikkerheden for den sundhedsperson, som en klage omhandler. Det har også betydning for patientsikkerheden. For et vigtigt element i at opretholde en høj grad af patientsikkerhed er også at sikre, at vores dygtige og kompetente sundhedspersoner – det kan jo være alle former for sundhedspersoner – der udgør hele grundlaget for, at der kan leveres sundhedsfaglig behandling af høj kvalitet, at de trygt kan gå på arbejde. Og træffe de beslutninger hver eneste dag til gavn for vores patienter, som de fokuserer på, og ikke alt muligt andet.

Hvis man indførte en længere forældelsesfrist – og dermed også en længere ventetid for afklaring af sager – vil det kunne opleves som en stor belastning for den enkelte sundhedsperson. Og som udtryk for manglende tillid til sundhedspersonen fra systemet.

Det vil risikere at kunne medføre tilbageholdenhed fra personalets side i forhold til at træffe beslutninger, og at personalet bruger unødvendige ressourcer, unødvendig tid, på administration og registreringer.

Det er et væsentligt hensyn, vi skal overveje. Det var også noget, hvis man går ned i sagens akter, som også min forgænger fra Venstre (Ellen Trane Nørby) var meget fokuseret på, og som mundede ud i den såkaldte tillidspakke, som skulle styrke sundhedspersoners retssikkerhed og tilliden til tilsynssystemet.

[Hensynet til et effektivt klagesystem]

Endelig er der hensynet til at sikre et effektivt og velfungerende patientklagesystem. Det bidrager forældelsesfristen til. Det er til gavn for både patienten og den indklagede sundhedsperson.

For alle har en interesse i, at sagerne ikke ligger og venter i store pukler, men bliver afviklet så hurtigt som muligt, og at der ikke går for lang tid fra behandlingstidspunktet til klagen. Ikke mindst for at sikre, at klagerne kan behandles, mens det fortsat er muligt at skaffe de relevante oplysninger til sagen.

Her skal man være opmærksom på, at der i patientklagesystemet indhentes en personudtalelse fra den indklagede sundhedsperson. Og det kan være vanskeligt for en sundhedsperson at skulle forholde sig til og redegøre for en sag, som ligger mange år tilbage i tiden.

Forældelsesfristen er altså med til at sikre grundlaget for og kvaliteten af afgørelserne.

[Afslutning]

Men som jeg startede med at sige – nu har jeg redegjort for nogle af de forskelligrettede hensyn, som vi skal balancere, når vi træffer denne her beslutning – og jeg er indstillet til at se på, om der er behov for at supplere reglerne. Og jeg vil slet ikke udelukke, at der kan være helt særlige tilfælde. Det må jeg sige. Men jeg vil heller ikke udelukke, at vi skal fastholde de nuværende regler.

Det vil jeg se frem til at drøfte med partierne, og at vi får vores embedsmænd til at levere et arbejde, som vi kan forholde os til.

Helt enkelt og ligetil er det ikke. Og jeg har lyst til at supplere med en ting til. Fordi jeg har op til samrådet forsøgt mig med at læse mig lidt frem til, hvad det er for en konkret sag, som det handler om. Og jeg synes, at i mediedækningen, der virker det som om, at man udelukkende fokuserer på patientklagesystemet, som jo har en 5-årsfrist. Men der står ikke noget om, at i patienterstatningsordningen, der er jo en 10-årsfrist. Så der er altså en 10-årsfrist for at få erstatning. Og det hænger sammen med, at den vurdering for erstatning træffer man efter indhentelse af journaler, som bliver gemt i flere år.

Hvorimod, når man er inde i klagesystemet, så skal man også indhente en udtalelse fra den pågældende sundhedsperson. Og når der er mennesker involveret, og ikke bare noget, der er skrevet, så er der altså – som jeg også nævnte tidligere – jo længere tid der går, jo vanskeligere kan det selvfølgelig være.

Det er bare med til at nuancere billedet, synes jeg, at man altså godt kan få en erstatning, hvis der er grundlag herfor efter 5 år. Der er faktisk en 10-årsfrist for det. Det skal vi også have med i vores vurdering.

Der er altså forskellige hensyn, vi skal være opmærksomme på. Og vi må afveje over for hinanden, og se om – og i givet fald hvordan – forældelsesfristen i patientklagesystemet kan suppleres.

For der er retssikkerhed for vores patienter og retssikkerhed for vores sundhedsmedarbejdere. Og vi skal have forældelsesfrister. Men hvordan de skal være helt præcist, og om der skal ændres på det, ser jeg frem til at drøfte med Folketingets partier.